

Yttrande över motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet "Måltidsvänner" för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker beslutssats 1 i yrkande från V, S och MP den 24 januari 2018 samt yrkande från L, M och KD den 10 januari 2018 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Den av Ann Catrine Fogelgren väcka motionen bifalles med hänvisning till SDN Centrums tjänsteutlåtande.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda vilka skattetekniska lösningar som behövs för att finansiera måltidsvänners ersättning.
3. Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att inleda projektet måltidsvänner.
4. Äldreberedningen får i uppdrag att samordna och utvärdera projektet.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Daniel Bernmar (V) yrkade bifall till yrkande från V, S och MP den 24 januari 2018.

Jonas Ransgård (M) yrkade bifall till yrkande från M, L och KD den 10 januari 2018 samt beslutssats 1 i yrkande från V, S och MP den 24 januari 2018.

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla beslutssats 1 i yrkande från V, S och MP den 24 januari 2018.

Vid omröstning mellan Daniel Bernmars yrkande och Jonas Ransgårds yrkande beträffande yrkande från M, L och KD röstade Mariya Voyvodova (S), Ulf Kamne (MP), Daniel Bernmar (V), Marina Johansson (S), tjänstgörande ersättaren Jonas Attenius (S) samt ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) för bifall till Daniel Bernmars yrkande.

Jonas Ransgård (M), Helene Odenjung (L), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt och Lars Hansson (SD) röstade för bifall till Jonas Ransgårds yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sex röster mot sju att bifalla Jonas Ransgårds yrkande.

Göteborg den 24 januari 2018
Göteborgs kommunstyrelse

Ann-Sofie Hermansson

Mathias Sköld

Yrkande V, S, MP

Kommunstyrelsen 2018-01-24

Ärende 3.3

Yrkande gällande motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet "Måltidsvänner" för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

---

Måltider är en viktig stund på dagen för många äldre och att äta i ofrivillig ensamhet är inte önskvärt för någon. Vi rödgröna delar intentionen i motionen, och anser att det är en bra tanke att prova ett projekt med måltidsvänner. I ett tilläggsyrkande skriver L, M och KD att "stadsdelsnämnderna får i uppdrag att inleda projektet med måltidsvänner. Vi ser hellre att försök med måltidsvänner görs i några stadsdelar som är intresserade av att prova. Därefter kan lärdomar dras, och resterande kan följa efter. Att peka ut alla stadsdelar i det här skedet utan att ta hänsyn till respektive nämnds förutsättningar anser inte vi är rätt väg att gå för att få bra genomslag i projekt. Vi saknar också en del i motionen som handlar om att det behöver utredas hur måltidsvännens ersättning ska hanteras. Finns det skattetekniska hinder så måste dessa omhändertas innan projektet startar.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta

- att stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda vilka skattetekniska lösningar som behövs för att finansiera måltidsvännens ersättning
- att två till tre nämnder därefter får i uppdrag att inleda projekt med måltidsvänner
- att med ovanstående tillägg bifalla motionen

Yrkande angående motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen föreslås besluta:

- att stadsdelsnämnderna får i uppdrag att inleda projektet måltidsvänner
- att äldreberedningen samordnar och utvärderar projektet samt
- att bifalla motionen med SDN Centrums tjänsteutlåtande

Enligt Socialstyrelsen upplever 58 procent av 135 085 svaranden av de äldre med äldreomsorg att de besväras av ensamhet. 52 procent av de äldre upplever att de besväras av ångslan, oro eller ångest. Närmare 40 000 äldre som vårdas inom äldreomsorgen lider av undernäring, enligt statistik från Socialstyrelsens statistikdatabas. Den bygger på beräkningen att i genomsnitt 15,6 procent av de 253 000 äldre över 65 år som har hemtjänst, korttidsboende eller särskilt boende är undernärda. Det är mycket allvarligt.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt motionen om att starta projektet ”måltidsvänner” i Göteborgs stad. Erfarenheter från andra kommuner har visat sig framgångsrika i arbetet med att höja äldres livskvalitet och motverka ensamhet och undernäring. Det leder till att äldre får mer självständighet i vardagen samtidigt som det skapar meningsfulla sociala möten. Det kan även bidra till att minska behoven av insatser och kostnader för vård och omsorg.

Detta är ett steg i rätt riktning med att bryta ensamheten bland äldre i Göteborg. Men fler åtgärder behövs i arbetet med att motverka ensamhet och förebygga undernäring bland Göteborgs äldre. De träffpunkter som idag finns runt om i staden behöver utvecklas och tillgänglighetsanpassas för att låta fler äldre ta del av de aktiviteterna som erbjuds. Kommunerna måste i sitt arbete med att bryta ensamhet öppna upp för fler aktörer att bedriva ett sådant arbete. En mångfald av åtgärder behövs så att fler äldre får sina sociala behov tillgodosedda.

Stadsdelsnämnderna lyfter fram viktiga synpunkter om att uppdraget som måltidsvän kan rymmas inom stadsdelarnas Frivilliguppdrag men också etableras i samarbete med föreningar och ideella organisationer. Att bredda uppdraget till att inkludera även föreningar och ideella organisationer ser vi positivt på. Det är viktigt att projektet följs upp noggrant och utvärderas utifrån den äldres perspektiv men också utifrån måltidsvännen innan det blir en permanent verksamhet inom Göteborgs stad.

SDN Centrum framhåller också betydelsen av att ta fram rutiner och kriterier som ska gälla för att bli måltidsvän samt var och hur ofta den enskilde äldre kan få möjlighet att äta tillsammans med måltidsvännen. Måltiden som kommunen bjuder på ska inte ses som en form av lön eller ersättning utan som ett verktyg för att kunna genomföra ”Måltidsvänner”.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2017-11-10
Diarienummer 1019/17

Avdelningen för äldre och hälso- och sjukvård

Välfärd och utbildning
Eva Lagerstedt
Telefon 031-368 03 22
E-post: eva.lagerstedt@stadshuset.goteborg.se

Motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

---

Motionen

Ann Catrine Fogelgren föreslår i en motion att ett projekt inleds kring konceptet måltidsvänner. Äldre ska genom stadens frivilliguppdrag kunna ansöka om en måltids vän. Måltidsvännen ska arbeta ideellt men maten bjuder kommunen på. Det bör även vara möjligt att till exempel hämta mat och äta tillsammans i den äldres hem, gå till en restaurang eller träffpunkt för en måltid ihop.

Remissinstanser

Motionen har remitterats till nedanstående nämnder.

Remissinstans	Beslut	Kommentarer
SDN Centrum	Tillstyrker	Nämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt eget yttrande.
SDN Askim-Frölunda-Högsbo	Tillstyrker	Nämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.
SDN Västra Hisingen	Tillstyrker	Nämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.
Göteborgs Stads pensionärsråd	Tillstyrker	De politiska ledamöterna i rådet deltar inte i beslutet.

Ekonomiska konsekvenser

I motionen föreslås att måltidsvännens mat ska betalas av kommunen. De ekonomiska konsekvenserna för staden är beroende på vilken omfattning verksamheten får. En lunch kan kosta mellan 55 och 100 kr beroende på om personerna väljer att äta på någon av stadens egna träffpunkter/restauranger eller om de väljer att besöka en vanlig publik restaurang. Om exv. 50 personer blir måltidsvänner, följer med ut och äter en gång i veckan i 40 veckor för 60 kr per måltid blir kostnaden 120 tkr på helårsbasis. Skulle kostnaden istället vara 100 kr per måltid uppgår kostnaden till 200 tkr.

Barnperspektivet

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Det är viktigt att både män och kvinnor med hemtjänst ges samma möjligheter att få en måltids vän. Det är också angeläget att hitta både män och kvinnor som vill vara måltidsvänner.

Mångfaldsperspektivet

Genom social kontakt och ökad aktivitet med en måltids vän oavsett ålder, etnisk tillhörighet eller kön kan måltidsvänner bidra till att överbygga hinder vad gäller språk och kultur.

Miljöperspektivet

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektivet

I Kävlinge startade 2016 ett projekt med måltids vän och verksamheten har nu permanentats. Ängelholm har under 2017 startat en ettårig försöksverksamhet med måltids vän.

Bilaga 1	Motionen
Bilaga 2	Yttrande SDN Centrum
Bilaga 3	Yttrande SDN Askim-Frölunda-Högsbo
Bilaga 4	Yttrande SDN Västra Hisingen
Bilaga 5	Yttrande Göteborgs Stads pensionärsråd

Stadsledningskontoret

Eva Lagerstedt
Planeringsledare

Jörgen Samuelsson
Avdelningschef

Handling 2017 nr 142

Motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet "Måltidsvänner" för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

Göteborg den 13 juni 2017

Måltiderna inom äldreomsorgen har stor betydelse för äldres livskvalité. Det handlar inte enbart om näring och energi – måltiden kan vara ett positivt avbrott i den äldres vardag och bidra till glädje, gemenskap och meningsfullhet. En höjdpunkt att se fram emot. Det kan till exempel handla om att få fortsätta äta det kvällsmål man är van vid, att maten konsistensanpassas på grund av tugg- och sväljsvårigheter eller att tillgodose en önskan om att slippa äta i ensamhet eller i påtvingat sällskap.

Enbart 66 procent av de äldre i Göteborg är nöjda med måltidssituationen och cirka 71 procent tycker att maten smakar bra. Dessa siffror är för låga och skillnaderna mellan stadsdelarna är stora. Det krävs ett måltidslyft inom äldreomsorgen i Göteborg.

Enligt Socialstyrelsen är 40 000 äldre inom hemtjänsten, på korttidsboenden och äldreboenden undernärda. Ytterligare 100 000 äldre uppskattas befinna sig i riskzonen för undernäring. Mat och måltider måste ses som strategiska och centrala delar av omsorgen.

Att äta ensam är vardag för många äldre. Måltiden i sig är mer än det som ligger på tallriken, man vet att det finns andra faktorer som påverkar aptit och måltidsglädje. De är i många fall avgörande för huruvida en hel måltid äts upp eller om halva portionen blir kvar på tallriken.

Liberalerna vill inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner. Äldre ska genom stadens frivilliguppdrag kunna ansöka om en måltids vän. Måltidsvänner arbetar ideellt men maten bjuder kommunen på. Det bör även vara möjligt att till exempel hämta mat och äta tillsammans i den äldres hem, gå till en restaurang eller Träffpunkt för en måltid ihop. Konceptet har testats med goda resultat i flera av Sveriges kommuner.

Med ett sådant projekt möter vi den utbredda ensamheten bland äldre och dessutom ser vi till att måltiden blir ett positivt inslag i den äldres liv, vilket kan bidra till bättre aptit, och ökad livskvalitet samt minska undernäring bland våra äldre.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta:

Att uppdra åt stadsledningskontoret att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner

Ann Catrine Fogelgren (L)

§ 208

Yttrande till Kommunstyrelsen över motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet "Måltidsvänner" för att minska undernäring samt ensamhet bland äldre

Diarienummer: N134-0356/17

Kommunstyrelsen har begärt att stadsdelsnämnden Centrum ska yttra sig över en motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta ett projekt "Måltidsvänner" för att minska undernäring och ensamhet bland äldre. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta att uppdra åt stadsledningskontoret att inleda projektet "Måltidsvänner". Stadsdelsnämnden ska yttra sig senast den 31 oktober 2017.

Yttrande

M, L och KD yttrar sig i enlighet med bilaga 6 till protokollet.

Beslut i stadsdelsnämnden Centrum

Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen.

Stadsdelsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.

Justering

Tisdagen den 24 oktober 2017 Kanslienheten, Engelbrektsgratan 71 våning 3

Rätt utdraget intygar i tjänsten
Maria Löwenadler, nämndsekreterare

Anna Sibinska, ordförande

Nina Miskovsky, 2:e vice ordförande

Yttrande angående ärende 26 Yttrande till Kommunstyrelsen över motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner för att minska undernäring samt ensamhet bland äldre.

Vi ställer oss bakom förvaltningens TU.

Till detta vill vi göra följande yttrande.

Vård och omsorg av äldre är en av välfärdens viktigaste uppgifter. Socialstyrelsens riktlinjer lyfter fram att äldreomsorgen ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Samma riktlinjer ger även förtydligande om att för att uppnå detta behöver äldreomsorgen bland annat värna och respektera den enskilda personens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning.

Vi anser att en central uppgift för äldreomsorgspolitikerna är att öka äldres självständighet och egenmakt. Vi ska kunna leva livet, hela livet. De sista åren i livet ska vara lika värdefulla som de första, och omges med lika mycket kärlek och omsorg.

Många äldre är inte nöjda med maten. Vi vet också att många äldre lider av undernäring eller i riskzonen för svält. Enligt Socialstyrelsen är det i Sverige ungefär 40 000 äldre i hemtjänsten, på korttidsboende och äldreboende som är undernärda. Ytterligare 100 000 lär befinna sig i riskzonen.

Psyko-sociala aspekter är en av flera viktiga grunder inom äldreomsorgen. För personer utan nära släktingar eller vänner kan ensamhet bli ett mycket stort problem. Det är alldeles för många äldre som upplever ensamhet och social isolering. Många gånger leder detta till nedstämdhet, minskad livsglädje och livskvalitet.

Vi vet att måltider är en oerhört viktig del för tillvaron och att en näringsrik och välsmakande mat har ännu större betydelse för äldre. Vi vet också att måltider som äts i ensamhet dessvärre är många äldres vardag. Risken för minskad aptit ökar, samtidigt som risk för undernäring ökar. Vi ser att ett införande av ”Måltidsvänner” kommer betyda mycket för att minska ensamhet hos äldre, motverka undernäring samt främja ökad måltidsglädje och förbättrad livskvalitet och livsglädje hos äldre.

Yttrande till Kommunstyrelsen över motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

---

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt att stadsdelsnämnden Centrum ska yttra sig över en motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta ett projekt ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta att uppdra åt stadsledningskontoret att inleda projektet ”Måltidsvänner”. Stadsdelsnämnden ska yttra sig senast den 31 oktober 2017.

Förslag till beslut i stadsdelsnämnden Centrum

Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen.

Stadsdelsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.

Bakgrund

I motionen föreslås ett projekt kring konceptet måltidsvänner. Äldre personer ska genom stadens frivilliguppdrag kunna ansöka om en måltidsvän. Måltidsvännen arbetar ideellt men maten är tänkt att kommunen ska bjuda på.

Konceptet kommer ursprungligen från Danmark där det visat sig vara framgångsrikt. Resultaten därifrån visar på högre livskvalitet och förändringar som gynnar en sundare livsstil. I Sverige har måltidsvän prövats i flera kommuner bland annat i Kävlinge som nyligen permanentat konceptet. I Ängelholms kommun pågår projekt måltidsvän sedan en tid tillbaka, med en delad måltid i det ordinära boendet eller i kommunens seniorrestauranger. Norrköping och Helsingborg är två andra kommuner som nu planerar för måltidsvän som frivillig insats. Syftet med konceptet är dels att motverka ensamhet bland äldre, dels att uppmuntra till god kosthållning och minskad undernäring.

Sammanfattning

I förvaltningen pågår sedan ett antal år olika former av sociala aktiviteter inom ramen för stadsdelen frivilligverksamheten, Frivillig i Centrum.

Inom frivilligverksamheten finns redan idag aktiviteter kopplade till måltider med seniorer. Frivilligverksamheten är etablerad sedan närmare tio år och förebyggande sociala insatser sker inom träffpunktsverksamheter, boenden och förskola-skola.

Äldreboende i stadsdelen har goda förutsättningar att påbörja försöksverksamhet med måltidsvän. I samband med att måltider serveras på äldreboendet kan måltidsvännen delta och för den enskilde hyresgästen vara samtalspartner och sällskap. Personal finns närvarande vid behov av stöd.

Andra platser för måltidsvännen kan vara stadsdelens träffpunkter, med senioren i dennes hem eller på restaurang.

Att äta på en träffpunkt är ett sätt att få kontakt med verksamheten och att upptäcka utbudet av träffpunktens aktiviteter och andra äldre personer som äter där eller deltar i aktiviteterna. Måltidsvännen hjälper den äldre att få denna kontakt under en tid, sedan kan den äldre besöka träffpunkterna på egen hand.

För att det ska bli hanterbart behöver rutiner tas fram, exempelvis vilka kriterier som ska gälla för att få en måltidsvän samt var och hur ofta den enskilde kan få möjlighet att äta tillsammans med måltidsvännen.

Rekrytering av måltidsvänner görs inom ramen för Frivillig i Centrum, men samarbete med föreningar och andra aktörer inom den ideella sektorn kan också komma att etableras. Uppdraget som måltidsvän är helt oavlönat men ersättning för måltidskostnaden ingår i uppdraget.

Projektet behöver även följas upp och utvärderas med sikte på den enskilde senioren perspektiv men också utifrån måltidsvännens erfarenheter, innan det kan övervägas att permanenta verksamheten.

Ekonomiskt perspektiv

De ekonomiska konsekvenserna utifrån förvaltningens bedömning är främst kostnaden för måltidsvännernas måltider. Kävlinge kommun hade under 8 månader en kostnad på 5 576 kronor för 82 stycken luncher (68 kr per lunch). 18 äldre personer i Kävlinge har under dessa 8 månader fått en måltidsvän som de ätit tillsammans med en gång i veckan.

I stadsdelen kostar en lunch på kommunens egen restaurant Framnäsårdens 65 kronor och en lunch på äldreboende för medföljande kostar 60 kronor. Om måltiden förläggs på restaurang kan priset bli något högre.

Barnperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv

Genom social kontakt och ökad aktivitet oavsett etnisk tillhörighet eller kön kan måltidsvänner bidra till att överbrygga hinder vad gäller språk och kulturella måltidsvanor.

Miljöperspektiv

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektiv

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Arbetsmiljöperspektiv

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen ställer sig positiv till att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner.

I andra kommuner har konceptet visat sig lyckosamt. Måltidsvän är en ideell, oavlönad insats och kan rymmas inom Frivillig i Centrums uppdrag men kan också etableras i samarbete med föreningar eller ideell sektor.

Förvaltningens bedömning är att måltidsvän kan bidra till en bättre livskvalitet för de äldre i Centrum. Det kan också medföra en meningsfull uppgift för måltidsvännen och en möjlighet att skapa möten över generationsgränser. Att satsa på att motverka ensamhet och minska undernäring är en av de viktigaste förebyggande åtgärderna för äldre. Måltidsvänner kan leda till ökad självständighet i vardagen och på sikt ett minskat behov av insatser och kostnader för vård och omsorg.

Samråd

Information i ärendet har lämnats i lokalt pensionärsråd 2017-10-19.

Samverkan

Samverkan i Lokal Samverkans Grupp för sektor Äldreomsorg Hälso- och sjukvård
2017-10-19

Babbs Edberg
Stadsdelsdirektör

Carin Bringestedt
Sektorchef

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

§ 178, N136-0509/17

Förvaltningen har upprättat ett tjänsteutlåtande i ärendet daterat 2017-08-17.

Stadsdelsnämndens beslut

Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Dag för justering

2017-10-10

Vid protokollet

Sekreterare

Anna Bäcklund

Ordförande

Camilla Widman (S)

Justerande

Peter Hermansson(M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2017-08-17
Diarienummer: N136-0509/17

Äldreomsorg samt hälso- och sjukvård

Johanna Ottosson
Telefon: 366 02 58 (eller Göteborgs Stad växel 365 00 00)
E-post: Johanna.ottosson@afh.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt att stadsdelsnämnden Askim-Frölunda-Högsbo ska yttra sig över en motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta ett projekt ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta att uppdra åt stadsledningskontoret att inleda projektet ”Måltidsvänner”. Stadsdelsnämnden ska yttra sig senast den 31 oktober 2017.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen.
Stadsdelsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.

Bakgrund

I motionen föreslås ett projekt kring konceptet måltidsvänner. Äldre personer ska genom stadens frivilliguppdrag kunna ansöka om en måltidsvän. Måltidsvännen arbetar ideellt men maten är tänkt att kommunen ska bjuda på. Konceptet kommer ursprungligen från Danmark där det visat sig vara framgångsrikt. I Sverige har det prövats i bland annat Kävlinge kommun som nyligen permanentat konceptet. Syftet med konceptet är dels att motverka ensamhet bland äldre men också att uppmuntra till god kosthållning och minskad undernäring.

Ekonomiska konsekvenser på kort sikt

De ekonomiska konsekvenserna utifrån förvaltningens bedömning är kostnaden för måltidsvännernas måltider. Kävlinge kommun hade under 8 månader en kostnad på 5576 kronor för 82 luncher. 18 äldre personer i Kävlinge har under dessa 8 månader fått en måltidsvän som de ätit tillsammans med en gång i veckan.

Ekonomiska konsekvenser på lång sikt

Att satsa på att motverka ensamhet och minska undernäring är en av de viktigaste förebyggande åtgärderna för äldre. Måltidsvänner kan leda till ökad självständighet i vardagen och ett minskat behov av insatser och kostnader för vård och omsorg.

Konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv

Förvaltningen kan inte se några konsekvenser utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen ställer sig positiv till att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner. Projektet bör omfatta äldre personer i ordinärt boende, då det är svårt att få frivilliga till

svårt sjuka äldre. Frivilliga har ingen utbildning i vård och omsorg och har då svårt att bemöta den äldre på ett bra sätt.

För att det ska bli hanterbart behöver rutiner tas fram som till exempel vilka kriterier som ska gälla för att få en måltidsvän, vart man kan äta, hur ofta den enskilde kan få möjlighet att äta tillsammans med måltidsvännen mm.

Stadsdelen har inget äldreboende med kök där allmänheten kan äta, utan endast tre träffpunkter som servera viss mat. Förvaltningen föredrar ändå att det är på träffpunkterna samt i den enskildes hem som man äter tillsammans med sin måltidsvän. Att äta på träffpunkterna, är ett sätt att få kontakt med verksamheten, utbudet av träffpunktens aktiviteter och andra äldre personer som äter där eller deltar i aktiviteterna. Måltidsvännen hjälper den äldre att få denna kontakt under en tid, sedan kan den äldre besöka träffpunkterna på egen hand. Att erbjuda möjlighet att äta på restauranger, kan även bidra till mer administration.

Projektet behöver också följas upp och utvärdera vilka resultat som framkommer utifrån den enskildes perspektiv men också utifrån måltidsvännen innan det eventuellt kan komma att permanentas.

Samråd

Information till pensionärsrådet 2017-09-07.

Samverkan

Information i Lokal SamverkansGrupp 2017-08-29 och i Förvaltningsövergripande SamverkansGrupp 2017-09-21.

Ingrid Larsson
Stadsdelsdirektör

§ 168 Diarienummer N138-0461/17

Yttrande gällande motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre.

Ärendet

En motion har inkommit av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta ett projekt, ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta att uppdra åt stadsledningskontoret att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner. Syftet med konceptet är dels att motverka ensamhet hos äldre men också att uppmuntra till god kosthållning.

Handling

Stadsdelsförvaltningen har den 31 Juli 2017 upprättat ett tjänsteutlåtande i ärendet. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden tillstyrker motionen om att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner samt att stadsdelsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkanden

Ordföranden Jahja Zeqiraj (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut

Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen om att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad

Expedieras

Kommunstyrelsen

Vid protokollet

Jonas Stenbäck

Justerat 2017-09-26

Ordförande

Jahja Zeqiraj

Justerare

Rickard Eriksson

Rätt utdraget intygar:

Jonas Stenbäck

Yttrande gällande motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre

---

Ärendet

En motion har inkommit av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta ett projekt ”Måltidsvänner” för att minska undernäring och ensamhet bland äldre.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta att uppdra åt stadsledningskontoret att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen om att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad

Bakgrund

Liberalerna vill inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner. Äldre personer ska genom stadens frivilliguppdrag kunna ansöka om en måltidsvän. Måltidsvännen arbetar ideellt men maten är det tänkt att kommunen ska bjuda på. Det ska vara möjligt att exempelvis hämta mat och äta tillsammans i den enskildes hem, gå till restaurang eller träffpunkt för en måltid ihop.

Konceptet kommer ursprungligen från Danmark där det visat sig vara framgångsrikt. I Sverige har det prövats ibland annat Kävlinge kommun som nyligen permanentat konceptet. Konceptet gäller äldre personer som bor i ordinärt boende. Syftet med konceptet är dels att motverka ensamhet hos äldre men också att uppmuntra till god kosthållning.

Barnperspektiv

Förvaltningen kan inte se några konsekvenser utifrån ett barnperspektiv.

Jämställdhet/mångfaldsperspektiv

Förvaltningens kan inte se några konsekvenser ur ett jämställdhet/mångfaldsperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna utifrån förvaltningens bedömning är kostnader för måltidsvännernas måltider.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen ställer sig positiv till att inleda ett projekt kring konceptet måltidsvänner för äldre personer i ordinärt boende. För att det ska bli hanterbart behöver rutiner tas fram som till exempel vilka kriterier ska gälla för att få en måltidsvän, hur ofta kan den enskilde få möjlighet att äta tillsammans med måltidsvännen, hur den enskilde får möjlighet att välja måltidsvän, med mera. Projektet behöver också följas upp och utvärderas till vilka resultat som framkommer utifrån den enskildes perspektiv, men också utifrån måltidsvännens perspektiv, innan konceptet eventuellt kan komma att permanentas.

Samråd

Samverkat med Västra Hisingens pensionärsråd 2017-09-20.

Samverkan

Information i Förvaltningens samverkansgrupp 2017-09-21.

Stadsdelsförvaltningen Västra Hisingen

Sergio Garay
Stadsdelsdirektör

Monica Sörensson
Sektorschef Äldreomsorg samt
hälso- och sjukvård

Närvarande:	ledamöter		
	Daniel Bernmar	(V) ordförande	
	~~Christina Holmquist~~	(S)	
	~~Maria Rydén~~	(M)	
	Monica Pålsson	(L)	
	Christer Westberg	(S)	
	~~Ingela Ekholm~~	PRO	
	Berit Fredholm	PRO	
	Sven Carlsson	PRO	
	Solvig Sjöholm	PRO	
	Lena Gustafsson	SPF Seniorerna	
	Ewa Eriksson	SPF Seniorerna	
	Sture Palmqvist	RPG	
	~~Hjördis Ahlm~~	SPRF	
	Zaidi Folias	SKPF	
	Anna-Lena Stjernlöf	SKPF	
		ersättare	
		Bernt Sabel	(S)
		~~Hillevi Werring~~	(MP)
	Lars Alterklev	(KD)	
	Hans Fredriksson	PRO	
	Viveka Gedda	PRO	
	Birgitta Ljungström Bengtsson	PRO	
	Lage Reftel	PRO	
	Göran Eklund	SPF Seniorerna	
	~~Britt Johansson~~	SPF Seniorerna	
	~~Karl-Gunnar Nordanstad~~	RPG	
	Ewy Strandberg	SKPF	
	~~Olof Jacobsson~~	SKPF	
Adjungerade:	Karin Magnusson	Stadsledningskontoret	
	Gisela Askne	Stadsledningskontoret	
Sekreterare:	Eva Lagerstedt	Stadsledningskontoret	

§ 17:77 Beslut med omedelbar justering angående yttrande, motion av Ann Chatrine Fogelgren - Måltidsvänner

Arbetsutskottet har på rådets uppdrag sammanställt yttrandet på inkommen remiss. Förslaget till yttrandet har varit utsänt med kallelsen till dagens sammanträde.

Beslut Rådet beslutar att anta yttrandet som sitt eget, vilket innebär att tillstyrka förslaget i motionen.
Paragrafen förklaras omedelbart justerad.
De politiskt tillsatta ledamöterna deltar inte i beslutet.

Vid protokollet

Justeras 26/10

26/10

Eva Lagerstedt
sekreterare

Daniel Bernmar
ordförande

Berit Fredholm
justerare

Beslut

Göteborgs Stads Pensionärsråd tillstyrker förslaget i motionen.

Remissen

Motion av Ann Catrine Fogelgren (L) om att starta projektet "Måltidsvänner" för att minska undernäring och ensamhet bland äldre.

Överväganden

Göteborgs Stads pensionärsråd instämmer med grundmeningen i motionen. Motionen beskriver ett känt behov och rådet är eniga med motionären att det är problematik som Göteborg behöver komma till rätta med och rådet menar att det är viktigt att ha kontroll på kompetensen av aktuella funktioner som berörs av projektet "Måltidsvänner".

Rådet anser att det är lämpligt att driva denna fråga på stadsdelsnivå istället för på en övergripande nivå.

GÖTEBORGS STADS PENSIONÄRSRÅD

goteborgs.stad.pensionarsrad@stadshuset.goteborg.se